

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІ РЕГІОНАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

На сьогоднішній день освітлювана у статті тема є *актуальною*, так як досягнення високого рівня зайнятості працездатного населення та захист державою людей з частковою працездатністю і найбільш незахищених верств населення (молоді, жінок, матерів-одиначок, сиріт) - одна з основних цілей як макроекономічної політики держави, так і регіональної політики кожного з регіонів України, що є основою досягнення найбільш ефективних результатів державної соціальної політики.

Соціальна політика — чи не найважливіший напрям державного регулювання економіки, органічна частина внутрішньої політики держави, спрямованої на забезпечення добробуту й усебічного розвитку його громадян і суспільства загалом [1, С.156-158].

Визначальна роль зайнятості полягає у формуванні доходів і якості життя населення. У зв'язку з цим створення умов для забезпечення повної, продуктивної зайнятості як основного фактора підвищення якості життя населення є основним невідкладним завданням соціально-економічного розвитку України та її регіонів на сучасному етапі.

На сьогодні зростання рівня зайнятості в регіонах України головним чином стримується як через незадовільні умови праці на робочих місцях і низький рівень заробітної плати працівників, так і через невідповідність професійно-кваліфікаційного рівня робочої сили потребам економіки та ринку праці.

Комплекс заходів регіональної політики, спрямованих на підвищення якості життя населення, повинен спиратися на економічно і соціально обґрунтовану політику доходів і зайнятості. Безумовно, підвищення якості життя населення є пріоритетом будь-якої соціальної політики. Однак перспективи такого поліпшення визначаються економічним зростанням, створенням або відновленням робочих місць.

На сучасному етапі економічного розвитку на ринку праці Одеського регіону спостерігається тенденція до збільшення дефіциту кваліфікованої робочої сили, особливо кваліфікованих робітників. Таким чином, для регіону дуже важливим є формування та розвиток єдиної цілісної системи неперервної професійної освіти. Але вирішення проблеми з освітою не вирішує найбільш значну проблему ринку праці нашого регіону – проблему працевлаштування молоді. Проблема подолання молодіжного безробіття не є суто проблемою регіону, адже багато чого залежить від самої молоді, її наполегливості та активності, характерних рис особистості, необхідних для повноцінного життя в ринкових умовах [2, С.11].

Наш регіон робить певні кроки для досягнення стабільного високого рівня зайнятості. В наш час існує окремий напрям регіональної політики, спрямований на забезпечення трудових, соціальних та інших прав саме такого важливого прошарку суспільства, як молодь.

Головне управління праці та соціального захисту населення Одеської обласної державної адміністрації є структурним підрозділом обласної державної адміністрації, основним завданням якого є забезпечення на відповідній території реалізації державної політики у сфері соціально-трудоких відносин, оплати і належних умов праці, зайнятості, трудової міграції, пенсійного забезпечення, соціального захисту населення [3].

В Одеському регіоні була реалізована Обласна Програма підтримки молоді “Молодь Одещини” на 2008 – 2011 роки”. Програма була розроблена та впроваджена з метою проведення цілісної державної молодіжної політики в Одеській області, визначеної законами України “Про Загальнодержавну програму підтримки молоді на 2004 – 2008 роки”, “Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні”, “Про молодіжні та дитячі громадські організації” із врахуванням місцевих особливостей [4, С.304].

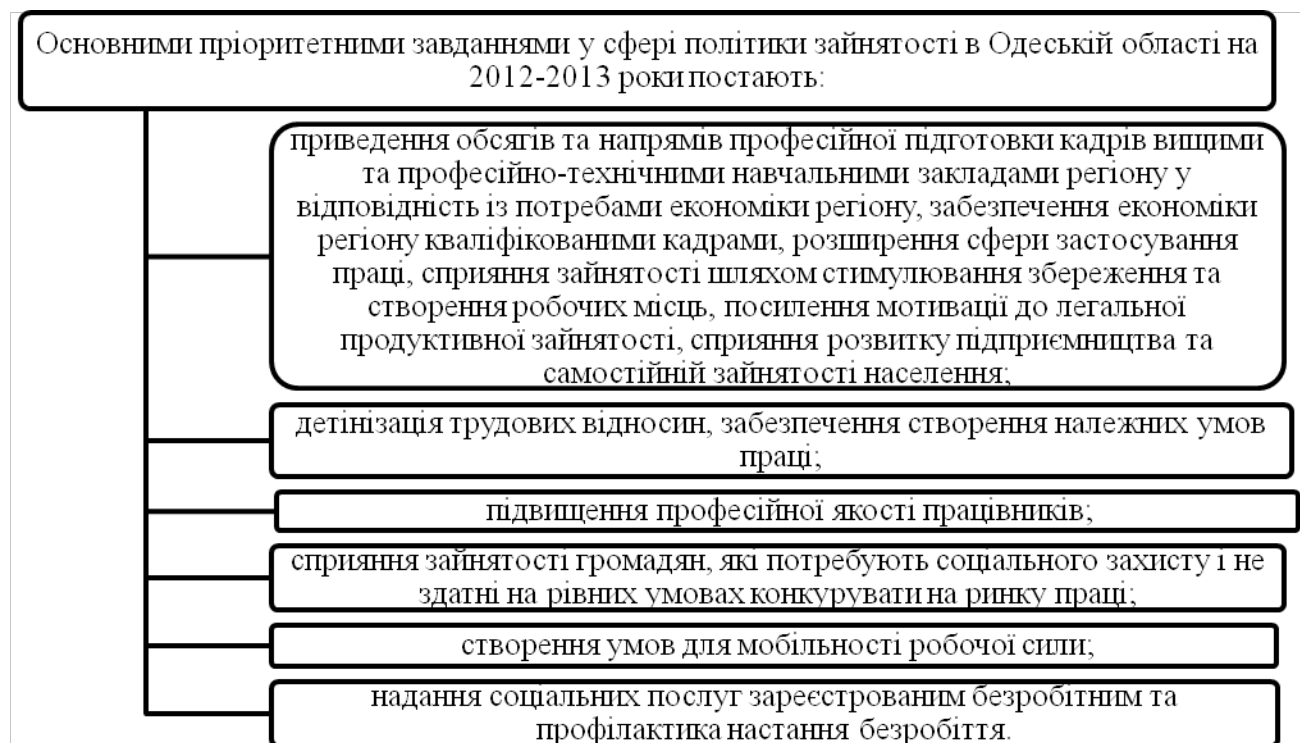


Рис. 1. Основні пріоритетні завдання у сфері політики зайнятості в Одеській області на 2012-2013 рр. [4, С.303]

Отже, Одеський регіон опинився у досить складній ситуації, ситуація на ринку праці потребує ретельного і негайного опрацювання існуючих проблем. Гострими проблемами залишаються: невідповідність напрямів і обсягів професійного навчання потребам ринку праці; низька якість вільних робочих місць за умовами та рівнем оплати праці; значна диференціація зайнятості населення в промислово – розвинутих та моно структурних містах; молодіжне безробіття; міграційний відтік робочої сили на ринки праці

інших регіонів України та інших держав; наявність тіньової зайнятості та нелегальної трудової міграції.

Таким чином, наш регіон як і країна в цілому повинен прагнути досягнути рівня соціально-орієнтованої економіки.

Висновки. Стан ринку праці й тенденція до зростання числа безробітних свідчать про потребу прийняття термінових і радикальних заходів, необхідних для вирішення проблеми зайнятості та створення робочих місць. Наявна система допомоги безробітним не відповідає ситуації, яка склалася, а потребує докорінного реформування. Саме тому першочерговими пріоритетними завданнями Державної служби зайнятості на 2013 рік повинні бути: забезпечення адресності у сфері соціальної підтримки населення; проведення заходів по захисту регіональних ринків праці; сприяння досягненню продуктивної зайнятості населення в регіоні; забезпечення збору коштів у Фонд виплат безробітним та їх ефективне використання в Одеському регіоні; інформування громадян за допомогою ЗМІ про стан ринку праці, види соціальних послуг та можливості їх отримання у Одеській службі зайнятості; розвиток та удосконалення регіональної системи професійного навчання, перекваліфікацію населення; удосконалення механізму взаємодії ринку праці та ринку освітніх послуг; сприяння підвищенню рівня мобільності робочої сили; запровадження механізмів стимулювання зайнятості незахищених верств населення; забезпечення охоплення населення, насамперед молоді регіону, профорієнтаційними послугами та створення мережі навчальних закладів державної служби зайнятості; сприяння розвитку системи договірної регулювання оплати праці; створення нових робочих місць; вжити заходів, на рівні регіону, щодо поліпшення соціального захисту працівників, які працюють в режимі неповного робочого дня (тижня); працевлаштування молоді на перше робоче місце шляхом надання дотацій роботодавцями; сприяння зайнятості осіб з обмеженими можливостями; залучення до оплачуваних громадських робіт осіб без постійного місця проживання.

Основне завдання в найближчій перспективі – це нормалізація територіальної структури ринку праці, скорочення резервів висококваліфікованої робочої сили, ефективне регулювання пропорцій територіально – галузевої зайнятості.

Література:

1. Беляєв О. О., Діба М. І., Кириленко В. І. та ін.. Соціальна політика: Навч. посіб. /. — К.: КНЕУ, 2010. — 196 с.;
2. Кір'ян Т.М. Сучасне формування продуктивної зайнятості населення України та підвищення конкурентоспроможності робочої сили в умовах глобалізації // Вісник ХНУ. – 2009. - № 5. – С. 10 – 13;
3. Офіційний сайт Головного управління праці та соціального захисту населення Одеської обл. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://gupszn.odessa.gov.ua/>;
4. Пірон І.В. Сучасна державна політика зайнятості населення в Україні // Форум права. – 2010. - № 1. – С. 300 – 306.

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО СТАТТІ «СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ»

Вивчивши ситуацію соціальної політики в сфері зайнятості та вказавши вище на недоліки даної сфери, запропонуємо заходи по покращенню цієї ситуації в регіоні. Адже, усі вищезазначені фактори можуть призвести до нового росту рівня безробіття у нашій країні, а значить необхідно розробляти програми по зниженню рівня безробіття та сприяння зайнятості. Першочерговими пріоритетними завданнями Державної служби зайнятості на 2013 рік повинні бути:

- ✓ забезпечення адресності у сфері соціальної підтримки населення з чітким додержанням процедур та правил;
- ✓ продовження антикризового менеджменту та проведення заходів по захисту регіональних ринків праці;
- ✓ сприяння досягненню продуктивної зайнятості населення в регіоні;
- ✓ забезпечення збору коштів у Фонд виплат безробітним та їх ефективне використання в Одеському регіоні;
- ✓ інформування громадян за допомогою ЗМІ про стан ринку праці, види соціальних послуг та можливості їх отримання у Одеській службі зайнятості;
- ✓ проведення постійного моніторингу стану використання та розповсюдження гнучких форм зайнятості, аутсорсингу та лізингу персоналу, це дасть змогу зменшити рівень безробіття та збільшення рівня життя населення за рахунок отримання вищої заробітної плати;
- ✓ впровадження системи моніторингу і прогнозування ситуації на ринку праці, у тому числі професійно-кваліфікаційної структури попиту і пропозиції трудових ресурсів з врахуванням зміни демографічної ситуації і структури професійної освіти, що урівноважить ринкову нерівність між попитом та пропозицією;
- ✓ розвиток та удосконалення регіональної системи професійного навчання, перекваліфікацію населення. Даний захід повинен забезпечити ринок праці професіями, яких бракує, при чому ці професії повинні бути не тільки низько кваліфікованими (як ми це бачимо в Одеському регіоні на даний час), але і з високим рівнем кваліфікації. Слід відмітити, що удосконалення подальшого використання отриманих знань повинно бути не лише формальним, а контролюватися ОЦЗ;
- ✓ удосконалення механізму взаємодії ринку праці та ринку освітніх послуг шляхом удосконалення механізму формування державного замовлення на підготовку кадрів;
- ✓ сприяння підвищенню рівня мобільності робочої сили, що сприятиме ефективному перерозподілу робочої сили в середині регіону;

✓ запровадження механізмів стимулювання зайнятості жінок з дітьми до 6 років, осіб з обмеженими з особливими вимогами, пенсіонерів, шляхом встановлення лімітованих норм та певних пільг для підприємницької діяльності від обласних адміністрацій та місцевих органів влади;

✓ забезпечення охоплення населення, насамперед молоді регіону, профорієнтаційними послугами та створення мережі навчальних закладів державної служби зайнятості з метою підвищення охоплення зареєстрованих безробітних програмами професійного навчання;

✓ спрямування адресних програм зайнятості на осіб, які є безробітними нетривалий період часу та застосування специфічних заходів для тривалих безробітних, це не тільки допоможе по різному реагувати на ситуацію з безробіттям, але і розмежує шляхи подолання безробіття, що зробить регіональну систему зайнятості більш гнучкою та ефективною;

✓ сприяння розвитку системи договірної регулювання оплати праці різних верств населення (наприклад, працевдатних та з обмеженою працевдатністю), зокрема шляхом закріплення відповідних положень в Генеральній, галузевих угодах та колективних договорах;

✓ реалізація державних гарантій з оплати праці працівників регіону та розробка власних програм на місцевому рівні по забезпеченню мінімальних гарантій та планомірне їх підвищення;

✓ для подолання гендерної нерівності в регіоні необхідна просвіта як жінок, так і чоловіків щодо створення засад гендерної демократії у країні: необхідні спеціальні програми, які б допомагали суспільству розуміти цей аспект свого майбутнього; необхідні певні пільги, які б стимулювали вихід жінок на більш високі щаблі соціальної ієрархії, цього можна досягти за допомогою тренінгів в ОЦЗ;

✓ для подолання масового безробіття в сільській місцевості регіону необхідно стимулювати підприємництво в селі (наприклад, громадські пасовища, передача та утримання об'єктів соціальної сфери), підвищенню спроможності органів місцевого самоврядування вирішувати проблеми місцевих громад. Стимулами можуть бути податкові канікули чи пільги (державне замовлення);

✓ для подолання безробіття молоді слід налагодити більш активну співпрацю між центрами зайнятості, відділами (центрами) працевлаштування ВНЗ Одеського регіону, громадськими організаціями, які займаються даною проблематикою, та роботодавцями; врегулювання питання щодо формування державного замовлення на актуальні спеціальності (професії); активізація профорієнтаційної роботи із учнівською молоддю; стимулювання органами державної влади та місцевого самоврядування розвитку молодіжного підприємництва в регіоні.

✓ створення нових робочих місць, за рахунок взяття пільгових кредитів з спеціально створених регіональних фондів для технічного переобладнання і розширення підприємств, що виробляють продукцію, а не в торгівлі, оскільки саме виробництва підіймають економіку та дають змогу покращити благоустрій регіону та його населення;

✓ вжити комплекс заходів щодо посилення та координації дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, їхньої діяльності в частині, яка стосується впливу на стан регіонального ринку праці за допомогою правового, організаційного та економічного механізмів, які створюють умови для забезпечення гідної праці, сприяння зайнятості населення та посилення його соціального захисту на рівні Одеського регіону;

✓ розширювати на рівні регіону масштаби громадських робіт, організацію їх проведення та фінансування з урахуванням якісного складу безробітних і соціально-економічних потреб регіонів;

✓ вжити заходів, на рівні регіону, щодо поліпшення соціального захисту працівників, які працюють в режимі неповного робочого дня (тижня) або перебувають у вимушених відпустках без збереження заробітної плати у зв'язку з тимчасовим зупиненням виробництва, матеріальної підтримки частково безробітних;

✓ забезпечення діяльності районної робочої групи з питань легалізації виплати заробітної плати і зайнятості населення з метою недопущення використання роботодавцями праці найманих працівників без оформлення трудових відносин;

✓ працевлаштування молоді на перше робоче місце шляхом надання дотацій роботодавцями;

✓ сприяння зайнятості осіб з обмеженими можливостями шляхом залучення до оплачуваних громадських робіт осіб без постійного місця проживання.

Основне завдання в найближчій перспективі – це нормалізація територіальної структури ринку праці, скорочення резервів висококваліфікованої робочої сили, ефективне регулювання пропорцій територіально – галузевої зайнятості.